

กรมทรัพยากร
ธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

เล่มที่ 83

วันที่ประกาศโฆษณา

เลขที่ประกาศ 237

4 มิถุนายน 2567

ประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เลขที่คำขอ	66100330	วันที่ยื่นคำขอ	30 มิถุนายน 2566
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	หินอ่อนพรานกระต่าย หรือ Phran Kratai Marble หรือ Hin On Phran Kratai		
รายการสินค้า	หินอ่อนก้อน หินอ่อนแปรรูปจากโรงงาน หินอ่อนแปรรูปจากงานหัตถกรรม		
ผู้ขอขึ้นทะเบียน	จังหวัดกำแพงเพชร		
ที่อยู่	ศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร ถนนกำแพงเพชร - สุโขทัย ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000		

1. คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

หินอ่อนพรานกระต่าย หรือ Phran Kratai Marble หรือ Hin On Phran Kratai หมายถึง หินอ่อนเนื้อละเอียด คุณภาพดี สีเส้นสวยงาม ส่วนมากจะมีสีชมพู หากขัดแล้วจะเงาสวยงามตามธรรมชาติของหินอ่อน มีทั้งแบบพื้นผิวมันเงาและพื้นผิวด้าน รูปแบบการจัดจำหน่ายมีทั้งหินอ่อนก้อน หินอ่อนแปรรูปจากโรงงาน และหินอ่อนแปรรูปจากงานหัตถกรรม โดยผลิตและแปรรูปครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

ลักษณะของสินค้า

หินอ่อนพรานกระต่าย แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

(1) หินอ่อนก้อน

- รูปทรง มีหลายรูปทรง ส่วนใหญ่จะเป็นทรงสี่เหลี่ยม มีหลากหลายขนาด
- พื้นผิว มีลักษณะขรุขระ และริ้วรอยจากกระบวนการตัดหิน
- เนื้อหิน มีเนื้อละเอียด

(2) หินอ่อนแปรรูปจากโรงงาน

- รูปทรง ส่วนใหญ่เป็นแผ่นสี่เหลี่ยม มีหลากหลายขนาด โดยใช้เครื่องจักรตัดและแปรรูป
- พื้นผิว เรียบและขัดมัน
- เนื้อหิน มีเนื้อละเอียด

(3) หินอ่อนแปรรูปจากงานหัตถกรรม

- รูปทรง มีรูปแบบหลากหลาย โดยกระบวนการทางหัตถกรรม
- พื้นผิว เรียบและขัดมัน
- เนื้อหิน มีเนื้อละเอียด

2. กระบวนการผลิต

การผลิตหินอ่อนก้อน

- (1) แหล่งหินอ่อน ต้องอยู่ในพื้นที่อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เท่านั้น
- (2) ทำการเปิดหน้าเหมือง เพื่อปรับระดับพื้นที่ที่เหมาะสมในการตัดหิน
- (3) ใช้เครื่องจักรเจาะรู เพื่อให้สามารถร้อยโซ่ตัดกากเพชรในการตัดหิน
- (4) ขณะตัดหินต้องมีน้ำหล่อลื่น เพื่อช่วยในการตัดหิน
- (5) ตัดหินออกมาเป็นก้อน ส่วนใหญ่จะเป็นทรงสี่เหลี่ยม มีหลากหลายขนาด
- (6) ลำเลียงหินออกจากเหมือง เพื่อจำหน่ายต่อไป

การผลิตหินอ่อนแปรรูปจากโรงงาน

- (1) นำหินอ่อนก้อนมาล้างทำความสะอาด เพื่อตรวจสอบชั้นผิวของหินอ่อน
- (2) ใช้เครื่องจักรตัดหินอ่อนออกเป็นแผ่นหรือเป็นก้อนตามความต้องการ
- (3) ขัดเก็บละเอียดผิวหินอ่อนหรือขัดแต่งหน้าหินอ่อนให้เกิดความเรียบเนียน
- (4) ตรวจสอบเนื้อหิน และคัดแยกสีหินไว้เป็นกลุ่ม เพื่อให้ง่ายต่อการจัดจำหน่าย
- (5) แบ่งเป็นเกรด A (สีเดียว) เกรด B (2 สีผสมกัน) เกรด C (มากกว่า 2 สี) ซึ่งมีราคาแตกต่างกัน

การผลิตหินอ่อนแปรรูปจากงานหัตถกรรม

- (1) นำหินอ่อนก้อนมาล้างทำความสะอาดและคัดเลือกสีหินอ่อนที่ต้องการ
- (2) ใช้เครื่องจักรตัดหินอ่อน ตามขนาดและรูปแบบที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงาน
- (3) ทำการตัด แกะสลัก เจาะ เจียร เหลาหรือกลึง หรือวิธีการอื่นใดตามภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือตามความเหมาะสมของการผลิต เพื่อให้ได้ขนาดและรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงานที่ต้องการ
- (4) นำผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงานมาขัดมัน จากนั้นนำมาลงน้ำยาขัดเงา แล้วเช็ดให้สะอาด
- (5) นำมาประกอบให้เป็นรูปทรงตามรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงานที่กำหนด เพื่อจำหน่ายต่อไป

การบรรจุหีบห่อ

- (1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า หินอ่อนพรานกระต่าย หรือ Phran Kratai Marble หรือ Hin On Phran Kratai
- (2) ให้ระบุชื่อผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการฯ สถานที่ผลิตหรือจัดจำหน่าย หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ผลิต เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดกำแพงเพชร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 16 องศา 47 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นลองจิจูดที่ 99 องศา 52 ลิปดาตะวันออก ทิศตะวันตกเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนลาดลงมาทางด้านทิศตะวันออก พื้นที่ด้านเหนือและตอนกลางของจังหวัดเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สลับที่ราบ ส่วนบริเวณด้านทิศตะวันออกและใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยมีแม่น้ำปิงไหลผ่านพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรเป็นระยะทางยาวประมาณ 104 กิโลเมตร ซึ่งบริเวณพื้นที่ภูเขาสูงด้านตะวันตกเป็นต้นน้ำลำธารต่าง ๆ ที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิง เช่น คลองวังเจ้า คลองสวนหมาก คลองขลุง และคลองวังไทร ลักษณะดินเป็นดินปนทรายเหมาะแก่การทำนาและปลูกพืชไร่ ส่วนสภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปมีสภาพอากาศที่อบอุ่นตลอดปี มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ธรณีวิทยา

ลักษณะทางธรณีวิทยาจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วยหินหลายชนิดตั้งแต่หินตะกอน หินแปร หินอัคนี และตะกอนร่วน ที่มีอายุตั้งแต่มหายุคพรีแคมเบรียนจนถึงยุคควอเทอร์นารี (อายุมากกว่า 570 ล้านปี) แหล่งหินอ่อนอำเภอพรานกระต่าย เป็นแนวเขาพาดอยู่ในทิศทางตะวันตกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้ ยาวประมาณ 10 กิโลเมตร กว้าง 500 - 1,000 เมตร เขาที่เป็นหินอ่อนจะมีลักษณะยอดแหลมและมีความลาดชันมาก แตกต่างจากภูเขาข้างเคียง ความสูงของเขานี้ประมาณ 150-200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่เขาสว่างอารมณ์ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของตลาดพรานกระต่าย เป็นภูเขายอดแหลม มีผาชัน เหมือนภูเขาหินปูนทั่วไป ชั้นหินประกอบด้วยหินปูนตกผลึกใหม่ โดยทั่วไป มีชั้นหนา สีขาว ขาวชมพู เทาอ่อน เทาแก่ปานกลาง ชั้นหินทั้งหมดหนาประมาณ 150 เมตร มีลายวางตัวอยู่ในแนวทิศตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ ชั้นหินเอียงเทไปทางตะวันตก ประมาณ 60-70 องศา จากลักษณะการเรียงตัวลดหลั่นของขนาดเม็ดตะกอนในบริเวณช่วงต่อกับหินทัพพ์ แสดงว่าหินคดโค้งตลบทับไปทางตะวันตก

ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์และแหล่งที่ตั้งส่งผลให้ “หินอ่อนพรานกระต่าย” ซึ่งเกิดจากหินปูนถูกแปรสภาพและมีการตกผลึกใหม่ของเม็ดแร่ ซึ่งประกอบด้วยเม็ดผลึกแร่ละเอียดจึงมีความคงทนแข็งแรง รวมทั้งสามารถนำมาขัดเงาและแกะสลักได้ดี ตลอดจนมีหลากหลายสี โดยเฉพาะหินอ่อนพรานกระต่ายสีชมพู ซึ่งพบว่ามีที่เดียวในประเทศไทย จึงทำให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายจนทุกวันนี้

ประวัติความเป็นมา

เมื่อแรกเริ่มนั้นพื้นที่ในจังหวัดกำแพงเพชรมีการทำเหมืองหินเพื่อใช้เป็นหินก่อสร้างและใช้ทำถนน ต่อมาพบว่าหินอ่อนปนอยู่ จึงมีการใช้เครื่องจักรขุดเจาะเข้าไปในแกนภูเขา พบว่าด้านในภูเขามีหินอ่อนที่มีคุณภาพดี มีสีเขียว สีชมพูอมเทา สีเทา สีเขียวเหลือง สีขาวอมเทา โดยเฉพาะหินสีชมพูอ่อน ซึ่งพบว่ามีแห่งเดียวในประเทศไทย โดยหินอ่อนที่พบในจังหวัดกำแพงเพชรนั้น อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพรานกระต่าย บริเวณทิวเขาสว่างอารมณ์ เขาเขียว และเขาโตน ในทางธรณีวิทยา หินอ่อนที่เขาสว่างอารมณ์ เป็นยุคไซลูเรียน - ดีโวเนียน (Silurian - Devonian rocks) ชั้นหินประกอบด้วยหินปูนตกผลึกใหม่อาจเรียกว่า หินอ่อนในแง่การค้า ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2521 นายประเสริฐ โฆษิตานนท์ ได้ดำเนินการขอประทานบัตรทำเหมืองหินอ่อนจากกรมทรัพยากรธรณี บริเวณหัวเขาด้านทิศเหนือของเขาสว่างอารมณ์ ประทานบัตรเลขที่ 20720/12487 ซึ่งเป็นประทานบัตรแปลงแรก “หินอ่อนพรานกระต่าย” ที่ผลิตในอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จัดเป็นหินอ่อนคุณภาพดี สีสนสวยงาม มีความแข็งแกร่ง ขัดออกมาแล้วจะเงาสวยงาม โดยเฉพาะหินอ่อนสีชมพู ซึ่งมีแห่งเดียวในประเทศไทย ทำให้มีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่วประเทศ การพัฒนาของสินค้าหินอ่อนพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร นอกจากใช้เพื่อการก่อสร้างแล้ว ยังนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้มากมาย เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ชุดหมู่บูชา หรือศาลเจ้า เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของหินอ่อนพรานกระต่าย ได้กลายเป็นสินค้าประจำอำเภอพรานกระต่าย และประจำจังหวัดกำแพงเพชร ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วไป

4. ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิตและแปรรูป หินอ่อนพรานกระต่าย ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดกำแพงเพชร รายละเอียดตามแผนที่

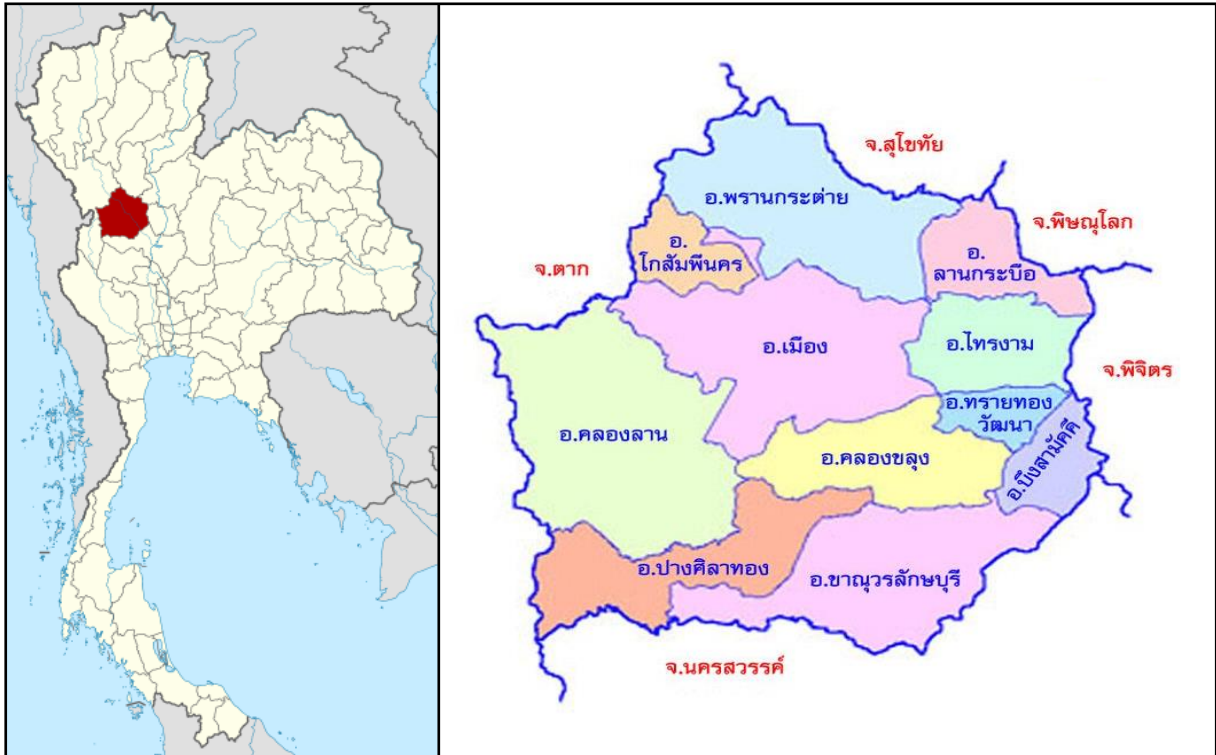
5. การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) หินอ่อนพรานกระต่าย ต้องใช้วัตถุดิบและผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า หินอ่อนพรานกระต่าย รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

6. เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หินอ่อนพรานกระต่าย
- (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หินอ่อนพรานกระต่าย และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ หินอ่อนพรานกระต่าย

ขอบเขตพื้นที่การผลิตและแปรรูป หินอ่อนพรานกระต่าย ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดกำแพงเพชร